

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ
ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՀՐԱՄԱՆ

№ 46 - Ն _____

«24» Նոյեմբերի 2022

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ 2-ՐԴ, 5-ՐԴ, 7-ՐԴ ԵՎ
10-ՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ «ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ» ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԾՐԱԳՐԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Հանրակրթության մասին» օրենքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով՝

ՀՐԱՄԱՅՈՒՄ ԵՄ

1. Հաստատել՝ հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում 2-րդ, 5-րդ, 7-րդ և 10-րդ դասարանների «Երաժշտություն» առարկայի ծրագրերը՝ համաձայն հավելվածի:

Վ. ԴՈՒՄԱՆՅԱՆ

X

ՎԱՀՐԱՄ ԴՈՒՄԱՆՅԱՆ

Signed by: DUMANYAN VAHRAM 1909620211

Հավելված

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի

2022 թվականի նոյեմբեր 24-ի N 46 Ն հրամանի

**ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 2-ՐԴ, 5-ՐԴ, 7-ՐԴ և 10-ՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ
«ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ» ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԼՐԱՄՇԱԿՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐ**

Երկրորդ դասարան

Թեմա 1		Երաժշտության պարզ ու մատչելի ժանրերը
Նպատակներ 1. Ձևավորել գիտելիքներ երաժշտության ամենապարզ ժանրերի (տեսակների) մասին: 2. Ձևավորել կարողություններ դրանք ունկնդրելու, ընկալելու, կատարելու և ներկայացնելու համար: 3. Չարգացնել ճիշտ երգեցողության կանոններով երգելու կարողություններ: 4. Ձևավորել և զարգացնել ստեղծագործական կարողություններ:		Ուղղորդող հարցեր 1. Երաժշտության ի՞նչ տեսակներ գիտես: 2. Ո՞րն է դրանցից քեզ համար ավելի սիրելի:
Վերջնարդյունքներ 1. Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող նյութի միջոցով: 2. Ճանաչի երաժշտության պարզ ժանրերը (տեսակները): 3. Երգի (մենակ կամ խմբով) հայ ազգային և այլ ազգերի պարզ մանկական երգեր, քայլերգեր ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ: 4. Բացատրի ստեղծագործության բովանդակությունը, բնույթը, տեմպը, դինամիկան, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի գույներով կամ նկարելով: 5. Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» նվագարաններով՝ ձեռքերով, 6. Ստեղծի երաժշտական կերպար արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով: 7. Դրսևորի հետաքրքրություն կենդանի կատարումների նկատմամբ, հաճախի համերգասրահներ, թանգարաններ:		
Թեմայի բովանդակությունը	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
		Օրինաչափություն

<ol style="list-style-type: none"> 1. Տարբեր բնույթի երգեր, պարեր, քայլերգեր: 2. Դրանց տեսակները: 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Սովորել և երգել բազմաբնույթ մանկական երգեր, պարեր, քայլերգեր: 2. Ունկնդրել տարբեր տեսակի երգեր, պարեր, քայլերգեր, բնութագրել և ներկայացնել: 3. Կատարել երաժշտառիթմական կամ պարային շարժումներ: 4. Կատարման ընթացքում ստեղծել երաժշտական կերպար: 	Երաժշտության պարզ տեսակների միջև կապերի, օրինաչափության դիտարկում:
---	---	--

Միջառարկայական կապեր

1. **Մայրենի** - գրական հայերենով, ճիշտ ներկայացնել երաժշտության պարզ տեսակները և համեմատել գրականության հետ:
2. **Պար** - կատարել պարզ պարային շարժումներ:
3. **Ֆիզկուլտուրա** - Քայլերգերի ուղեկցությամբ քայլել հավասար և համաչափ քայլքով:

Կապը Հանրակրթության Պետական Չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ
S1, S10, S27, S28, S30, S32

Ենթաթեմա 1	Ուր են տանում մեզ այդ ժանրերը
Նպատակներ <ol style="list-style-type: none"> 1. Ձևավորել երգի, պարի, քայլերգի զարգացման վերաբերյալ պատկերացումներ 2. Ձևավորել օպերայի, բալետի և սիմֆոնիայի մասին պատկերացումներ և գիտելիքներ: 3. Ձևավորել մանկական օպերաներից, բալետներից փոքրիկ հատվածներ ունկնդրելու, ընկալելու և կատարելու հմտություններ: 4. Ձևավորել և զարգացնել օպերայի, բալետի և սիմֆոնիկ երաժշտության մեջ երգային, պարային, քայլերգային երաժշտությունը ճանաչելու կարողություններ և հմտություններ: 5. Ձևավորել օպերայի, բալետի և սիմֆոնիայի նկատմամբ հատուկ վերաբերմունք՝ հետաքրքրություն: 	Ուղղորդող հարցեր <ol style="list-style-type: none"> 1. Ի՞նչ գիտես օպերայի, բալետի, սիմֆոնիայի մասին: 2. Երևանում որտե՞ղ է գտնվում օպերայի և բալետի թատրոնի շենքը: 3. Տեղա՞կ ես, թե ինչ է ներկայացվում այնտեղ:

Վերջնարդյունքներ

1. Նկարագրի երգի, պարի, քայլերգի զարգացումը, օպերա, բալետ, սիմֆոնիա ժանրերը:
2. **Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի** ունկնդրվող նյութի միջոցով, կատարի կերպարին համապատասխան նմանողական շարժումներ:
3. Ճանաչի օպերայի, բալետի և սիմֆոնիկ երաժշտության մեջ երգային, պարային, քայլերգային երաժշտությունը:

<p>4. Ընկալի և ներկայացնի մեղեդու տրամադրությունը, բնույթն արտահայտի հույզերով, երգելով, պարելով, կամ սեփական զգացողություններն արտահայտի գույների միջոցով, նկարելով:</p> <p>5. Ստեղծի երաժշտական նյութին համապատասխան ռիթմական նվագակցություն «բնական» և ռիթմական նվագարաններով:</p> <p>6. Հայկական և այլ մանկական օպերաներից հատվածներ կատարելու ընթացքում, արտահայտիչ երգեցողության և համապատասխան դիմախաղի միջոցով ստեղծի երաժշտական կերպարներ:</p> <p>7. Բացատրի, թե համացանցն ինչպես է օգնում իրեն հաղորդակցվելու մանկական երաժշտական ստեղծագործություններին:</p>		
Թեմայի բովանդակությունը	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
<p>Հատվածներ մանկական օպերաներից, բալետներից, սիմֆոնիաներից (որտեղ առկա են երգի, պարի, քայլերգի տեսակները):</p>	<ol style="list-style-type: none"> Ունկնդրել մանկական օպերաներից, բալետներից, սիմֆոնիաներից փոքրիկ հատվածներ և ներկայացնել երգի, պարի և քայլերգի զարգացումը, ձևափոխությունները: Կատարել օպերաներից փոքրիկ հատվածներ: Կատարել մանկական օպերայի հերոսների երգերը դերային խաղերով: Նկարել երաժշտությունից ստացած տպավորությունները: 	<p>Օրինաչափություն</p> <p>Օպերայի, բալետի, սիմֆոնիայի միջև կապերի օրինաչափության դիտարկում:</p> <p>Անհատական և մշակութային արժեհամակարգ</p> <p>Հաղորդակցվելով բարձրարժեք երաժշտական ստեղծագործություններին ձևավորվում է սովորողի երաժշտական ճաշակը, նա դառնում է ստեղծարար և մշակույթն արժևորող անհատ:</p>
<p>Միջառարկայական կապեր</p> <ol style="list-style-type: none"> Մայրենի - գրական հայերենով, ճիշտ ներկայացնել սեփական մտքերը ուսումնասիրվող ստեղծագործության վերաբերյալ: Կերպարվեստ - ստեղծել օպերային հերոսների նկարները կամ նկարչական ձևավորում: Տեխնոլոգիա - պատրաստել թեմատիկ հերոսների տիկնիկներ: Թատրոն – դերային խաղերով բեմադրել հատվածներ մանկական օպերաներից: 		
<p>Կապը Հանրակրթության Պետական Չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ S1, S10, S16, S27, S28, S30, S32</p>		
<p>Թեմա 2</p>	<p>Ինչպես է ստեղծվում երաժշտությունը (երաժշտական այբուբեն)</p>	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Ձևավորել պատկերացումներ և գիտելիքներ երաժշտական հնչյունների և հնչյունաշարի մասին: 2. Ձևավորել և զարգացնել ձեռքի նշաններով հնչյունաշարի ձայնաստիճանները երգելու կարողություններ: 3. Ձևավորել պատկերացումներ «Մեղեդու»՝ որպես երաժշտական ստեղծագործության իմաստն արտահայտող հասկացության մասին: 4. Ձևավորել և զարգացնել մեղեդու տրամադրությունը, բնույթը ռիթմական կամ պարային շարժումներով ներկայացնելու կարողություն և հմտություն: 5. Ձևավորել և զարգացնել ստեղծագործական կարողություններ: 	<p>Ուղղորդող հարցեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ինչպե՞ս է ստեղծվում երաժշտությունը: 2. Ո՞րն է երաժշտության այբուբենը: 3. Ինչպե՞ս են երաժշտական հնչյունները վերածվում երաժշտության: 4. Ի՞նչ է նշանակում մեղեդի: 5. Ո՞րտեղից է այն հայտնվում: 6. Իսկ դու կարո՞ղ ես հորինել մեղեդի: 	
<p>Վերջնարդյունքներ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Թվարկի երաժշտական հնչյունների անունները, և ձեռքի նշաններով երգի հնչյունաշարի ձայնաստիճանները: 2. Ընկալի մեղեդին և երգի որպես երաժշտական ստեղծագործության իմաստն արտահայտող հասկացություն: 3. Ներկայացնի երաժշտական կյուբի բովանդակությունը կարճ համառոտ նախադասություններով, 4. Կատարի համապատասխան ռիթմական նվագակցություն կամ պարային շարժումներ: 5. Տրված քառատողով հորինի ռիթմական պատկեր և մեղեդի: 		
<p>Թեմայի բովանդակությունը</p>	<p>Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p>	<p>Խաչվող հասկացություններ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Երաժշտական այբուբեն. երաժշտական հնչյուններ, նոտաներ, 2. Երկար և կարճ, բարձր և ցածր, ուժեղ և մեղմ հնչյուններ: 3. Ձեռքի նշաններ: 4. Տարբեր բնույթի և բովանդակության երաժշտական ստեղծագործություններ ունկնդրման և կատարման համար: 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Գործնական աշխատանքի միջոցով ներկայացնել երաժշտական հնչյունները, դրանց տևողությունը, բարձրությունը, ուժգնությունը: 2. Ծանոթացնել ձեռքի նշաններին: 3. Ձեռքի նշաններով երգել հնչյունաշարի ձայնաստիճանները: 4. Ունկնդրվող և կատարվող ստեղծագործությունների միջոցով բացատրել մեղեդի և նվագակցություն հասկացությունները, դրանց բնույթը, բովանդակությունը, տեմբրը, ռեգիստրը: 	<p>Համակարգեր և մոդելներ</p> <p>Երաժշտական հնչյունները, ըստ իրենց բարձրության, միմյանց հետ որոշակի հարաբերակցության մեջ են, այսինքն՝ միասին վերցրած՝ կազմում են համակարգ: Երաժշտական համակարգի հնչյունները, ըստ բարձրության հաջորդականորեն դասավորված, կոչվում են հնչյունաշար, որի աստիճանները յոթն են և ունեն անուններ՝ դո, ռե, մի, ֆա...</p>
<p>Միջառարկայական կապեր</p>		

<ol style="list-style-type: none"> Մայրենի - գրական հայերենով, ճիշտ ներկայացնել հայոց այբուբենի, հնչյունների, տառերի մասին գիտելիքները և համեմատել երաժշտական հնչյունների հետ: Կերպարվեստ - ներկայացնել կերպարվեստի տարրերը՝ գույնը, գիծը, կյուլթը և համեմատել նոտաների հետ: Մաթեմատիկա-ներկայացնել թվերի համակարգը և համեմատել նոտաների հետ: 		
Կապը Հանրակրթության Պետական Զափորոշչի վերջնարդյունքների հետ S1, S10, S27, S28, S30, S32		
Ենթաթեմա 1		Երաժշտական արտահայտչամիջոցներ
Նպատակներ <ol style="list-style-type: none"> Ձևավորել երաժշտական արտահայտչամիջոցների մասին պատկերացումներ և գիտելիքներ: Ձևավորել դրանք ճանաչելու, տարբերելու և մեկնաբանելու կարողություններ: Ձևավորել և զարգացնել երաժշտական ստեղծագործության մեջ արտահայտչամիջոցները զգալու, ընկալելու և ներկայացնելու հմտություններ: Չարգացնել ստեղծագործական կարողություններ: Արժևորել ստեղծագործության մեջ արտահայտչամիջոցների դերը: 		Հիմնական հարցեր <ol style="list-style-type: none"> Ինչպե՞ս է կոմպոզիտորը ստեղծում որևէ երաժշտական ստեղծագործություն: Կարո՞ղ ես մի քանի արտահայտչամիջոցներով ստեղծել փոքրիկ երգ կամ մեղեդի:
Վերջնարդյունքներ <ol style="list-style-type: none"> Թվարկի, ճանաչի և ներկայացնի երաժշտական արտահայտչամիջոցները: Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի ունկնդրվող կյուլթի միջոցով, կատարի համապատասխան նմանողական շարժումներ, ներկայացնի արտահայտչամիջոցները: Ստեղծի փոքրիկ մեղեդի տրված ռիթմով և արտահայտչամիջոցներով: Երգի (մենակ կամ խմբով) ճիշտ կեցվածքով, շնչառությամբ, մաքուր ինտոնացիայով, հստակ առոգանությամբ, արտահայտիչ Բնութագրի ստեղծագործության բովանդակությունը կարճ համառոտ նախադասություններով, նշի բնույթը և արտահայտչամիջոցները՝ տեմպը, դինամիկան, տեմբրը, ռեգիստրը: Համեմատի երաժշտության և գրականության, կերպարվեստի արտահայտչամիջոցները Արժևորի ստեղծագործության մեջ արտահայտչամիջոցների դերը: 		
Թեմայի բովանդակություն Տարբեր բնույթի, տեսակի ստեղծագործություններ և դրանցում կիրառված արտահայտչամիջոցները:	Առաջարկվող գործունեության ձևեր <ol style="list-style-type: none"> Ունկնդրել տարբեր բնույթի երաժշտական ստեղծագործություններ և որոշել արտահայտչամիջոցները: 	Խաչվող հասկացություններ Պատճառ և հետևանք

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Կատարել տարբեր երգեր՝ գիտակցաբար փոփոխելով արտահայտչամիջոցները: 3. Հուզականորեն արձագանքել երաժշտական ստեղծագործությանը և կատարել ռիթմական կամ պարային շարժումներ: 4. Տրված արտահայտչամիջոցներով ստեղծել փոքրիկ ռիթմական պատկեր և մեղեդի: 	<p>Երաժշտական ստեղծագործությունների բովանդակության և երաժշտական արտահայտչամիջոցների պատճառահետևանքային կապի դիտարկում:</p>
<p>Միջառարկայական կապեր՝ Մայրենի - գրական հայերենով ներկայացնել երաժշտական արտահայտչամիջոցները: Կերպարվեստ – ներկայացնել կերպարվեստի արտահայտչամիջոցները՝ գունապնակ, գծի տեսակներ, կյութերի տեսակներ և այլն: Թատրոն - ներկայացնել թատերական արվեստի արտահայտչամիջոցները՝ դիմախաղ, մարմնի շարժումներ, ձայնի երանգներ և այլն:</p>		
<p>Կապը Հանրակրթության Պետական Չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ S1, S10, S16, S27, S28, S30, S32</p>		

Հինգերորդ դասարան

<p>Թեմա 1. Երաժշտության և արվեստի մյուս տեսակների փոխառնչությունները, գեղարվեստական կերպար</p>	<p>Ենթաթեմա 1. Երաժշտություն և գրականություն, երաժշտական ժանրեր՝ խմբերգ, ռոմանս, կանտատ և այլն, երաժշտական և գրական կերպարներ</p>
<p>Նպատակներ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ձևավորել պատկերացումներ և գիտելիքներ երաժշտության և արվեստի մյուս տեսակների փոխառնչությունների մասին: 2. Ձևավորել պատկերացումներ և գիտելիքներ արվեստի տարբեր տեսակների գեղարվեստական կերպարների մասին: 3. Չարգացնել գեղարվեստական կերպարներին հուզական արձագանք և ապրումակցում դրսևորելու հմտություն: 	<p>Ուղղորդող հարցեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ի՞նչ է արվեստը: 2. Արվեստի ո՞ր տեսակներին ես ծանոթ և ո՞րն է քեզ ավելի հետաքրքրում: 3. Ի՞նչ է նշանակում գեղարվեստական կերպար: 4. Ո՞ր առարկայի համատեքստում ես հանդիպել կերպարներին:

<p>4. Ձևավորել երաժշտության և գրականության կապից առաջացած ժանրերը կատարելու, ներկայացնելու և վերլուծելու հմտություններ:</p> <p>5. Արժևորել ազգային և համաշխարհային երաժշտական արվեստի ստեղծագործությունների բարձրարվեստ կատարումները:</p>	<p>5. Հաճախ՞ում ես արվեստի որևէ խմբակ:</p> <p>6. Հաճախե՞լ ես որևէ համերգասրահ:</p>	
<p>Վերջնարդյունքներ</p> <p>1. Ինքնուրույն կամ խմբով ստեղծի փոքրիկ տեսանյութ արվեստի տարբեր տեսակների և դրանց փոխառնչությունների մասին:</p> <p>2. Դրսևորի երաժշտական գիտելիքներ և հմտություններ՝ գեղարվեստական կերպարները զգալու, հասկանալու, ճանաչելու և երաժշտական կերպարների հետ համեմատելու համար:</p> <p>3. Դրսևորի հուզական արձագանք և ապրումակցում գեղարվեստական կերպարների նկատմամբ:</p> <p>4. Ուսումնասիրի երաժշտության և գրականության կապից առաջացած տարբեր ժանրերի ստեղծագործություններ և ներկայացնի գրավոր նյութ, օրինակ՝ էսսե դրանց ունկնդրումից ստացած իր տպավորությունների, հեղինակների, կատարողների մասին:</p> <p>5. Երգի (մենակ կամ խմբով) երգեր, ռոմանսներ և խմբերգեր մաքուր ինտոնացիայով (նաև երկծայն), հստակ ռիթմով, նրբերանգներով, զարգացնելով մեղեդային գիծը:</p> <p>6. Վերլուծի երաժշտական նյութը, որոշի, թե որ արտահայտչամիջոցների կիրառման շնորհիվ է հեղինակը ներկայացրել իր մտահղացումը: Գնահատի ըստ նշված չափանիշների:</p> <p>7. Արժևորի արվեստի կերպարի ներգործության ուժը մարդու զգացմունքների և գիտակցության վրա:</p> <p>8. Արժևորի ազգային և համաշխարհային հայտնի կատարողների և նվագախմբերի արվեստը:</p> <p>9. Ազգային երաժշտության իմացությունն օգտագործի իր երկրի պատմությունը, մշակույթը, ազգային արժեքները ներկայացնելու և մեկնաբանելու համար:</p>		
<p>Թեմայի բովանդակություն</p> <p>1. Արվեստը և նրա տեսակները:</p> <p>2. Երաժշտության և գրականության կապը:</p> <p>3. Այդ կապից առաջացած երաժշտական ժանրերը:</p>	<p>Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p> <p>1. Ուսումնասիրել արվեստի տեսակների փոխառնչությունը:</p> <p>2. Ունկնդրել և կատարել տարբեր բնույթի և տեսակի երաժշտական ստեղծագործություններ և ներկայացնել երաժշտական կերպարները:</p> <p>3. Վերլուծել և մեկնաբանել գեղարվեստական կերպարները:</p> <p>4. Ներկայացնել շրջակա միջավայրում որևէ պատմական հուշարձանին համապատասխան երաժշտական</p>	<p>Խաչվող հասկացություններ</p> <p>Օրինաչափություն</p> <p>Արվեստի տարբեր տեսակների գեղարվեստական կերպարների օրինաչափության դիտարկում:</p>

	<p>ստեղծագործություն և վերլուծել կերպարը:</p> <p>5. Ներկայացնել երաժշտության և գրականության կապից առաջացած երաժշտական ժանրերը, վերլուծել բովանդակության ընդհանրությունները և արտահայտչամիջոցների առանձնահատկությունները:</p>	
<p>Միջառարկայական կապեր</p> <p>1. Չայոց լեզու և գրականություն - կառուցի հայերեն գրագետ բանավոր և գրավոր խոսք, համեմատի գրական և երաժշտական կերպարները, ընդգծի առանձնահատկությունները և ընդհանրությունները:</p> <p>2. Իմ հայրենիք - Ներկայացնի երաժշտության անդրադարձը պատմական հայտնի կերպարներին:</p> <p>3. Կերպարվեստ - Շրջակա միջավայրում որևէ մշակութային հուշարձանին կամ արձանին համապատասխան երաժշտական ստեղծագործության ներկայացում և կերպարի վերլուծություն:</p>		
<p>Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46</p>		
<p>Ենթաթեմա 2</p>	<p>Երաժշտություն և կերպարվեստ, երաժշտական և կերպարվեստի կերպարներ</p>	
<p>Նպատակներ</p> <p>1. Ձևավորել պատկերացումներ երաժշտության և կերպարվեստի փոխառնչության մասին («պատկերավոր» երաժշտություն և «հնչող» նկարներ):</p> <p>2. Ձևավորել երաժշտության և կերպարվեստի փոխառնչությունն ուսումնասիրելու և մեկնաբանելու հմտություններ:</p> <p>3. Ձևավորել երաժշտության և կերպարվեստի համանուն կամ նույն բնույթի, բովանդակության ստեղծագործությունները և դրանց արտահայտչամիջոցները համեմատելու, ընդհանրությունները և առանձնահատկություններն ընդգծելու հմտություններ:</p> <p>4. Երաժշտության և կերպարվեստի փոխառնչության արժևորում:</p>	<p>Ուղղորդող հարցեր</p> <p>1. Ի՞նչ կապ կարող է լինել երաժշտության և կերպարվեստի միջև:</p> <p>2. Կարո՞ղ ես համեմատել երաժշտության նրբերանգները կերպարվեստի գույների երանգների հետ:</p>	
<p align="center">Վերջնարդյունքներ</p>		

<ol style="list-style-type: none"> 1. Ինքնուրույն կամ խմբով ստեղծի փոքրիկ տեսանյութ երաժշտության և կերպարվեստի փոխառնչության, միևնույն բովանդակության ստեղծագործությունների արտահայտչամիջոցների ընդհանրությունների և առանձնահատկությունների մասին: 2. Դրսևորի երաժշտական գիտելիքներ և հմտություններ՝ գեղարվեստական կերպարները զգալու, հասկանալու, ճանաչելու և երաժշտական կերպարների հետ համեմատելու համար: 3. Վերլուծի և մեկնաբանի «պատկերավոր» երաժշտություն և «հնչող» նկարներ հասկացությունները, ցուցաբերի հուզական արձագանք, իր տպավորությունները ներկայացնի փոքրիկ էսսեով: 4. Վերլուծի և համեմատի, թե երաժշտության և կերպարվեստի ո՞ր արտահայտչամիջոցների կիրառման շնորհիվ են հեղինակները ներկայացրել իրենց մտահղացումները: Չնայած չափանիշների: 5. Մեկնաբանի մարդկության զարգացման փուլերի ազդեցությունը նոր ժանրերի, ոճերի առաջացման վրա: 6. Ազգային երաժշտության և կերպարվեստի իմացությունն օգտագործի իր երկրի պատմությունը, մշակույթը, ազգային արժեքները ներկայացնելու և մեկնաբանելու համար: 		
<p>Թեմայի բովանդակությունը</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Երաժշտություն և կերպարվեստ: 2. Դրանց ընդհանրությունները և առանձնահատկությունները: 3. Դրանցում առկա գեղարվեստական կերպարները և նրանց զարգացումը: 	<p>Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Համեմատել երաժշտության և կերպար 2. վեստի արտահայտչամիջոցները: 3. Ունկնդրել տարբեր ստեղծագործություններ և դիտել դրանց համապատասխան կերպարվեստի ստեղծագործություններ: 4. Վերլուծել և մեկնաբանել արվեստի այս երկու տեսակների փոխկապվածությունը: 5. Տրված երաժշտական կերպարին համապատասխան ստեղծել նկարչական կերպար: 6. Շրջակա միջավայրում որևէ պատմական հուշարձանին համապատասխան երաժշտական ստեղծագործության ներկայացում և կերպարի վերլուծություն: 	<p>Խաչվող հասկացություններ</p> <p>Օրինաչափություն Երաժշտության և կերպարվեստի գեղարվեստական կերպարների օրինաչափության դիտարկում:</p> <p>Կառուցվածք և գործառույթ Գործառույթը կառուցվածքից բխող գործունեություն է: Փոխվում է կառուցվածքը, փոխվում են նաև դրանից բխող գործառույթները, կառուցվածքով և արտահայտչամիջոցներով են պայմանավորված արվեստի ստեղծագործությունների շատ գործառույթներ:</p>
<p>Միջառարկայական կապեր</p>		

<p>Գրականություն - Ներկայացնել երաժշտության և կերպարվեստի կապը գրագետ կապակցված խոսքով: Կերպարվեստ - Նկարել երաժշտական ստեղծագործությունից ստացած տպավորությունները և զգացողությունները:</p>		
<p>Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46</p>		
<p>Ենթաթեմա 3</p>	<p>Երաժշտություն և պարարվեստ. Ժողովրդական, դասական, Ժամանակակից պարեր, երաժշտական և պարային կերպարներ</p>	
<p>Նպատակները</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ձևավորել երաժշտության և պարարվեստի փոխառնչության մասին պատկերացումներ: 2. Ձևավորել և զարգացնել երաժշտության և պարարվեստի փոխկապվածությունը ուսումնասիրելու և մեկնաբանելու հմտություններ: 3. Ձևավորել պարային երաժշտություն և տարբեր ժանրերի պարային շարժումներ կատարելու, ներկայացնելու, համեմատելու և դրանց համապատասխանությունը մեկնաբանելու հմտություններ: 4. Արժևորել պարարվեստի ազգային և համաշխարհային հայտնի կատարողների արվեստը: 	<p>Ուղղորդող հարցեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ի՞նչ տեղ ունի պարը քո կյանքում: 2. Երաժշտություն ունկնդրելիս հաճա՞խ ես պարում: 3. Կարո՞ղ ես պարել առանց երաժշտության: 	
<p>Վերջնարդյունքներ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ինքնուրույն կամ խմբով ստեղծի փոքրիկ տեսանյութ կամ սահիկահանդես երաժշտության և պարարվեստի կապի մասին: 2. Դրսևորի երաժշտական գիտելիքներ և հմտություններ՝ գեղարվեստական կերպարները զգալու, հասկանալու, ճանաչելու և երաժշտական կերպարների հետ համեմատելու համար: 3. Ներկայացնի և հիմնավորի տարբեր ժանրերի պարային և երաժշտական կերպարների առանձնահատկությունները, ցուցաբերի հուզական արձագանք, իր տպավորությունները ներկայացնի փոքրիկ էսսեով: 4. Վերլուծի, թե երաժշտության և պարարվեստի արտահայտչամիջոցներից ո՞րի կիրառման շնորհիվ են հեղինակները ներկայացրել իրենց մտահղացումները, երաժշտության բնույթի և պարային շարժումների համապատասխանությունը: 5. Ազգային երաժշտության և պարարվեստի իմացությունն օգտագործի իր երկրի պատմությունը, մշակույթը, ազգային արժեքները ներկայացնելու և մեկնաբանելու համար: 6. Արժևորի բարձրարվեստ պարային կատարումները: 		
<p>Թեմայի բովանդակությունը</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Երաժշտության և պարարվեստի կապը: 	<p>Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ունկնդրել և դիտել պարային երաժշտություն: 	<p>Խաչվող հասկացություններ Օրինաչափություններ</p>

<ol style="list-style-type: none"> 2. Դրանց ընդհանրությունները և առանձնահատկությունները: 3. Ժողովրդական, դասական և ժամանակակից պարեր: 4. Երաժշտական և պարային կերպարներ: 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Կատարել պարային շարժումներ կամ ամբողջական պարեր: 3. Դիտել տեսաերիզներ պարային խմբերի ելույթներից: 4. Վերլուծել և մեկնաբանել երաժշտության և պարարվեստի կապը: 	<p>Երաժշտության և պարարվեստի գեղարվեստական կերպարների օրինաչափության դիտարկում:</p> <p>Կառուցվածք և գործառույթ</p> <p>Գործառույթը կառուցվածքից բխող գործունեություն է: Կառուցվածքով և արտահայտչամիջոցներով են պայմանավորված արվեստի ստեղծագործությունների շատ գործառույթներ:</p>
<p>Միջառարկայական կապեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Հայոց լեզու և գրականություն - Կազմի գրագետ բանավոր և գրավոր խոսք ներկայացնելու համար պարարվեստի և երաժշտության փոխառնչությունները: 2. Պարարվեստ - Համեմատի ժողովրդական, դասական և ժամանակակից պարային շարժումները և երաժշտությունը: 		
<p>Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46</p>		

<p>Թեմա 2</p>	<p>Կինոյի և թատրոնի երաժշտություն, երաժշտությունը լրատվամիջոցներում՝ գովազդներում, հեռուստահաղորդումներում, երաժշտությունը և համակարգիչը</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Նպատակներ 2. Ձևավորել և զարգացնել գիտելիքներ թատրոնի և կինոյի երաժշտության մասին: 3. Ձևավորել և զարգացնել գիտելիքներ հեռուստահաղորդումների և գովազդների երաժշտության մասին: 4. Ձևավորել գիտելիքներ դրանց նպատակի, միջոցների, բնույթի, կառուցվածքի մասին: 5. Ձևավորել դրանք կատարելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու հմտություններ: 	<p>Ուղղորդող հարցեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ի՞նչ նշանակություն ունի երաժշտությունը թատրոնի, կինոյի, հեռուստահաղորդումների և գովազդների համար: 2. Հրապուրվու՞մ ես հեռուստահաղորդումների և գովազդների երաժշտությամբ: 3. Կա՞ թատրոնի կամ կինոյի երաժշտություն, որը հաճախ կատարվում է համերգասրահներում: 4. Ունե՞ս նախընտրած սաունդթրեքներ:

<p>6. Ձևավորել ու զարգացնել քննադատական մտածողություն և գնահատող վերաբերմունք դրանց նկատմամբ:</p> <p>7. Կարևորել նոր տեխնոլոգիաների դերը երաժշտության կատարման և տարածման գործում:</p> <p>8. Արժևորել թատրոնի, կինոյի, հեռուստահաղորդումների և գովազդների բարձրորակ երաժշտական ձևավորումները:</p>		
<p>Վերջնարդյունքներ</p> <p>1. Երգի (մենակ կամ խմբով) երգեր և խմբերգեր կինոերաժշտությունից կամ թատրոնի երաժշտությունից մաքուր ինտոնացիայով (սաև երկձայն), հստակ ռիթմով, նրբերանգներով, զարգացնելով մեղեդային գիծը, հետևելով նվագակցությանը և խմբավարի շարժումներին:</p> <p>2. Վերլուծի թատրոնի և կինոյի երաժշտությունը, որոշի, թե ինչպես է երաժշտությունը նպաստում դրանց հիմնական գաղափարի բացահայտմանը և որ արտահայտչամիջոցների կիրառման շնորհիվ է հեղինակը ներկայացրել իր մտահղացումը:</p> <p>3. Մեկնաբանի ունկնդրվող ստեղծագործության երաժշտական կերպարը՝ որպես մարդկային զգացմունքների, մտքերի, երևակայության, բնության երևույթների, իրադարձությունների նկարագրություն:</p> <p>4. Ներկայացնի նոր տեխնոլոգիաների դերը երաժշտական արվեստի նոր ուղղությունների առաջացման և զարգացման գործընթացում, և արժևորի դրանց միջոցով ստեղծված երաժշտական կերպարի ներգործության ուժը մարդու զգացմունքների և գիտակցության վրա:</p> <p>5. Մեկնաբանի մարդկության զարգացման փուլերի ազդեցությունը երաժշտական նոր ժանրերի, ոճերի, ուղղությունների առաջացման վրա:</p> <p>6. Արժևորի երաժշտության դերը կինոյի, թատրոնի, հեռուստահաղորդումների և գովազդների մեջ:</p>		
<p>Թեմայի բովանդակություն</p> <p>1. Թատրոնի, կինոյի, հեռուստահաղորդումների, գովազդների երաժշտություն:</p> <p>2. Դրանց տեսաերկերի դիտում:</p> <p>3. Դրանց համերգային կատարումներ:</p>	<p>Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p> <p>1. Ունկնդրել կամ դիտել տեսանյութեր թատրոնի, կինոյի, հեռուստահաղորդումների և գովազդների երաժշտություն:</p> <p>2. Կատարել, վերլուծել և մեկնաբանել դրանք:</p>	<p>Խաչվող հասկացություններ</p> <p>Անհատական և մշակութային արժեհամակարգ</p> <p>Մշակույթի բարձրարժեք ստեղծագործությունների հետ հաղորդակցվելու միջոցով գաղափարների, համոզմունքների, արժեքների զգացողությունների, մշակութային դրսևորումների արժևորում:</p>

	<p>3. Կազմակերպել քննարկումներ, ցուցաբերել քննադատական վերաբերմունք:</p> <p>4. Արժևորել դրանց կարևորությունն արվեստի այդ տեսակների իմաստը, հիմնական գաղափարն ավելի տպավորիչ դարձնելու համար:</p>	
--	--	--

Միջառարկայակն կապեր

1. **Գրականություն** – Գեղեցիկ, գրական հայերենով վերլուծել ուսուցանվող ստեղծագործությունների սցենարները և սյուժեները:
2. **Թատրոն** - Վերլուծել թատերական երաժշտության դերն ու նշանակությունը, ընդգծել և ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերի նպատակների, սկզբնաղբյուրների ընդհանրությունը և արտահայտչամիջոցների առանձնահատկությունները:
3. **Կինո**- Վերլուծել երաժշտության՝ սաունդթրեքի համապատասխանությունը կինոյի սցենարին:
4. **Մեդիաարտ** – Վերլուծել և մեկնաբանել հեռուստածրագրերի, հաղորդումների, գովազդների երաժշտության գաղափարը, համապատասխանությունը հաղորդման թեմային, դրսևորել գնահատող վերաբերմունք:
5. **Կերպարվեստ** - Մեկնաբանել բեմական ձևավորումների դերն ու նշանակությունն արվեստի տվյալ ստեղծագործության մեջ:

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ:
Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46

7-րդ դասարան

Թեմա 1. Հանրամատչելի երաժշտություն Հայ ազգային երգեր և պարեր

Նպատակներ

1. Ձևավորել հանրամատչելի երաժշտության վերաբերյալ պատկերացումներ
2. Ձևավորել և զարգացնել գիտելիքներ ազգային պարերի և պարերգերի ծագումնաբանության և զարգացման մասին
3. Կարևորել ազգային երգ ու պարի ուսուցման միջոցով սովորողների հայեցի դաստիարակության, ազգային ինքնության գիտակցության, ինքնաճանաչողության և հայ քաղաքացի դաստիարակելու գործում:
4. Ձևավորել թատերականացված գործողություններում ազգային ավանդական մշակույթի տեսակների շաղկապվածությունն ու ներդաշնակությունը հասկանալու հմտություններ:
5. Արժևորել հայ ազգային արվեստի ավանդույթները:

Ուղղորդող հարցեր

1. Ի՞նչ նշանակություն ունի քեզ համար ազգային երգ ու պարը:
2. Ծանո՞թ ես դրանց ծագումնաբանությանը, զարգացմանը:
3. Ձեր ընտանեկան տոնախմբությունների ժամանակ կատարու՞մ եք ազգային երգ ու պար:

Վերջնարդյունքներ

1. **Մեկնաբանի** հանրամատչելի երաժշտության առանձնահատկությունները:
2. **Ներկայացնի** ազգային երգ ու պարի ծագումնաբանությունը և զարգացումը հետազոտական կամ նախագծային աշխատանքներով:
3. **Շնորհի** ազգային ռիթմական նվագարաններ և ստեղծի համապատասխան ռիթմական նվագակցություն:
4. Իր անհատական երաժշտական տպավորությունները, հուզական արձագանքը **Ներկայացնի** բանավոր ելույթների, էսսեների կամ շնորհանդեսների միջոցով: Ներկայացման ընթացքում օգտագործի արվեստի մյուս ճյուղերի հնարավորությունները:
5. **Բացատրի** երաժշտական արվեստի դերը գեղարվեստական մշակույթի մեջ և ներկայացնի իր երաժշտական նախասիրությունները:
6. **Արժևորի** երաժշտությունը՝ որպես կյանքի և շրջակա միջավայրի գեղարվեստական արտացոլան միջոց, կարևորի ազգային ավանդույթները:

Թեմայի բովանդակությունը <ol style="list-style-type: none"> 1. Դիդակտիկ կյուբեր: 2. Պարերի, երգերի, երաժշտության գրառումներ: 3. Տեսահոլովակներ ազգային երգ ու պարի կատարումներով: 	Առաջարկվող գործունեության ձևերը <ol style="list-style-type: none"> 1. Ուսումնասիրել ազգային երգ ու պարի ծագումնաբանությունը և զարգացումը: 2. Դիտել համապատասխան տեսահոլովակներ: 3. Սովորեցնել ազգային պարային տարրեր, ամբողջական պարեր և պարերգեր: 4. Բեմադրել ժողովրդական ավանդույթներ և ծեսեր: 	Խաչվող հասկացություններ Անհատներ և հարաբերություններ Ազգային արժեքների պահպանման գործում արժևորել անհատի գործունը, անհատը պետք է դառնա դրանց կրողը, պահպանողը և սերունդներին փոխանցողը:
--	---	---

Միջառարկայական կապեր <ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ գրականություն - Գեղեցիկ և գրագետ հայերենով ներկայացնել այն գրական ստեղծագործությունները, որոնցում առկա են ժողովրդական ծեսեր, ազգային ավանդույթներ: 2. Հայոց պատմություն - Մեկնաբանել ժողովրդական ավանդույթները ազգային երգ ու պարի համատեքստում: 3. Պարարվեստ - Ուսումնասիրել ազգային երգերի ու պարերի փոխկապակցվածությունը: 4. Թատրոն - Բեմադրել ազգային ավանդույթներից, ծեսերից հատվածներ, կազմակերպել տվյալ թեմայով դասարանական, դպրոցական կամ համայնքային միջոցառում: 5. Կերպարվեստ - Ներկայացնել ազգային զարդանախշերը: 6. Տեխնոլոգիա - Ներկայացնել տվյալ ժամանակաշրջանի ազգային տարազները, խոհանոցը:

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ:
 Զ2, Զ26 , Զ29, Զ30, Զ31, Զ32, Զ35, Զ42, Զ43, Զ44, Զ45, Զ46

Թեմա 2.		
Հայ աշուղական արվեստ		
Նպատակներ	Ուղղորդող հարցեր	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ընդլայնել գիտելիքները հայ ազգային երաժշտության ճյուղերից մեկի՝ գուսանա-աշուղական երգարվեստի մասին: 2. Խորացնել գիտելիքները միջնադարյան գուսանների և աշուղական արվեստի նշանավոր ներկայացուցիչների մասին: 3. Չարգացնել հմտություններ աշուղական երգերն ունկնդրելու, ճանաչելու, գնահատելու և պատշաճ կատարելու համար: 4. Արժևորել հայ աշուղական արվեստը: 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ի՞նչ է հայ գուսանա-աշուղական երգ-արվեստը: 2. Սիրո՞ւմ ես այս ժանրը, հաճա՞խ ես ունկնդրում, կամ կատարում: 3. Կա՞ն աշուղներ, որոնց արվեստը սիրում և գնահատում են ձեր ընտանիքում: 4. Աշուղներից ո՞ւմ ես նախընտրում: 	
Վերջնարդյունքներ		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ունկնդրի և կատարի հայ աշուղական արվեստի նմուշները: 2. Ներկայացնի հետազոտական կամ նախագծային աշխատանք «Հայ աշուղական արվեստ» թեմայով: 		

<p>3. Վերլուծի երաժշտական ստեղծագործությունը, արտահայտի սեփական տեսակետը հեղինակի գաղափարի վերաբերյալ, ակտիվորեն ներգրավվի քննարկումների, բանավեճերի մեջ:</p> <p>4. Արժևորի հայ աշուղական արվեստը և ցուցաբերի պատշաճ վերաբերմունք՝ սեր և հետաքրքրություն:</p>		
<p>Թեմայի բովանդակությունը</p> <ol style="list-style-type: none"> Հայկական գուսանա-աշուղական արվեստ: Հայտնի աշուղների կյանքը և ստեղծագործական գործունեությունը: Աշուղական երգեր: 	<p>Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p> <ol style="list-style-type: none"> Ուսումնասիրել հայկական գուսանա-աշուղական արվեստը: Ունկնդրել, վերլուծել, գնահատել աշուղական արվեստը: Կատարել աշուղական հայտնի երգերը և մեկնաբանել իրենց կատարումները: 	<p>Խաչվող հասկացություններ Անհատներ և հարաբերություններ</p> <p>Ազգային արժեքների պահպանման գործում արժևորել անհատի գործունը, անհատը պետք է դառնա դրանց կրողը, պահպանողը, զարգացնողը և սերունդներին փոխանցողը:</p>
<p>Միջառարկայական կապեր</p> <ol style="list-style-type: none"> Հայ ժողովրդի պատմություն – ներկայացնել աշուղական արվեստի ծագումը և զարգացումը հայ միջնադարյան արվեստի պատմության համատեքստում: Գրականություն - Գեղեցիկ բանավոր կամ գրավոր խոսքով ներկայացնել Սայաթ-Նովայի գրական ստեղծագործությունները և համեմատել նրա երգերի հետ: Կինո - Դիտել «Սայաթ-Նովա» և «Նռան գույնը» ֆիլմերը, քննարկել և դրսևորել գնահատող վերաբերմունք: Օպերա - Դիտել հատվածներ Ալ. Հարությունյանի «Սայաթ Նովա» օպերայից: 		
<p>Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնադրյունների հետ Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46</p>		

<p>Թեմա 3. Ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների երգարվեստը</p>	
<p>Նպատակներ</p> <ol style="list-style-type: none"> Ընդլայնել գիտելիքները հայ ժամանակակից կոմպոզիտորների կյանքի ու ստեղծագործական գործունեության, նրանց երգարվեստի մասին: Չարգացնել կարողություններ և հմտություններ հայ ժամանակակից երգարվեստի նմուշների կատարման և մեկնաբանման համար: Արժևորել հայ ժամանակակից երգարվեստը: 	<p>Ուղղորդող հարցեր</p> <ol style="list-style-type: none"> Ի՞նչ գիտես հայ ժամանակակից երգարվեստի մասին: Ճանաչո՞ւմ ես ժամանակակից կոմպոզիտորներին: Սիրո՞ւմ ես նրանց երգերը:

	<p>4. Ձեր ընտանիքում հաճախ եք ունկնդրում այդ երգերը:</p> <p>5. Ո՞ւմ երգերն եք նախընտրում:</p>	
<p>Վերջնարդյունքները</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Կատարի ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները: 2. Մեկնաբանի հանրամատչելի երաժշտության առանձնահատկությունները: 3. Ներկայացնի իր անհատական երաժշտական տպավորությունները, հուզական արձագանքը բանավոր ելույթների, իսկ կոմպոզիտորների ստեղծագործական գործունեությունը՝ էսսեների կամ շնորհանդեսների միջոցով: Ներկայացման ընթացքում օգտագործի արվեստի մյուս ճյուղերի հնարավորությունները: 4. Վերլուծի և մեկնաբանի ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների կողմից որևէ ժողովրդական երգի մշակում: 5. Արժևորի երաժշտությունը՝ որպես կյանքի և շրջակա միջավայրի գեղարվեստական արտացոլման միջոց, արժևորի ազգային արվեստը: 		
<p>Թեմայի բովանդակություն</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների կյանքն ու ստեղծագործական գործունեությունը: 2. Ժամանակակից հայ երգարվեստ: 	<p>Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ուսումնասիրել ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների կյանքն ու ստեղծագործական գործունեությունը: 2. Ունկնդրել, վերլուծել, մեկնաբանել կոմպոզիտորների երգերը: 3. Կատարել և գնահատել ժամանակակից հայ կոմպոզիտորների երգերը: 	<p>Խաչվող հասկացություններ և սահմաններ և հարաբերություններ</p> <p>Ազգային արժեքների պահպանման գործում արժևորել անհատի գործունը, անհատը պետք է դառնա դրանց կրողը, պահպանողը, զարգացնողը և սերունդներին փոխանցողը:</p>
<p>Միջառակայական կապեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Գրականություն – Ներկայացնել գեղեցիկ հայերենով ժամանակակից հայ բանաստեղծների (երգերի բառերի հեղինակներին) պոեզիան: 2. Մշակույթ - Ուսումնասիրել հայ ժամանակակից երգարվեստը ժամանակակից ազգային արվեստի համատեքստում: 3. Կերպարվեստ – Ներկայացնել և համեմատել հայ ժամանակակից կերպարվեստի ստեղծագործությունները ժամանակակից երգարվեստի հետ: 		
<p>Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչի վերջնարդյունքների հետ</p>		

**Թեմա 4.
Դասական հանրամատչելի երաժշտություն**

<p>Նպատակներ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ձևավորել դասական հանրամատչելի երաժշտության մասին պատկերացումներ և գիտելիքներ: 2. Ձևավորել և զարգացնել դասական հանրամատչելի ստեղծագործություններն ընկալելու, բնութագրելու, մեկնաբանելու և իր նախասիրությունները ներկայացնելու հմտություններ 3. Ձևավորել գեղագիտական ճաշակ, սեփական կարծիք արտահայտելու հմտություն և այլ կարծիքների վերաբերյալ հարգանքի դրսևորում: 4. Արժևորել դասական հանրամատչելի երաժշտությունը: 	<p>Ուղղորդող հարցեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Զո կարծիքով կարո՞ղ է դասական երաժշտությունը հանրամատչելի լինել: 2. Կա՞ն դասական ստեղծագործություններ, որոնք կարող ես անընդհատ ունկնդրել կամ կատարել: 3. Ի՞նչ նախասիրություններ ունես, հիմնավորի:
---	--

Վերջնարդյունքներ

1. **Ներկայացնի** դասական հանրամատչելի երաժշտության առանձնահատկությունները:
2. **Ներկայացնի** իր անձնական երաժշտական տպավորությունները, հուզական արձագանքը բանավոր ելույթների, էսսեների կամ շնորհանդեսների միջոցով:
3. **Վերլուծի** երաժշտական ստեղծագործությունը, **արտահայտի** սեփական տեսակետը հեղինակի գաղափարի վերաբերյալ, ակտիվորեն **ներգրավվի** քննարկումներում, բանավեճերում, հարգի ուրիշների կարծիքը, հիմնավորի սեփական կարծիքը:
4. **Բացատրի** երաժշտական արվեստի դերը գեղարվեստական մշակույթի մեջ և ներկայացնի իր երաժշտական նախասիրությունները:
5. Փոքրիկ շնորհանդեսով **ներկայացնի** տարվա ընթացքում համերգասրահների և թանգարանների այցելություններից ստացած տպավորությունները:

<p>Թեմայի բովանդակություն Դասական հանրամատչելի երաժշտություն:</p>	<p>Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ունկնդրել, կատարել, վերլուծել, մեկնաբանել դասական հանրամատչելի երաժշտության նմուշները: 2. Մեկնաբանել սեփական երաժշտական ճաշակը, ներկայացնել 	<p>Խաչվող հասկացություններ</p> <p>Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ Սովորողները, ծանոթանալով դասական հանրամատչելի երաժշտության նմուշներին, բացահայտում են դրանց ստեղծման ժամանակաշրջանը, արժեքները, մշակույթը, հասկանում են, որ բարձրարժեք ստեղծագործությունները</p>
--	--	--

	<p>նախընտրած ստեղծագործությունների մասին շնորհանդեսներ:</p> <p>3. Մասնակցել տվյալ թեմայի մասին քննարկումներին, բանավեճերին, հարգել ուրիշների կարծիքը, հիմնավորել սեփական կարծիքը:</p>	<p>դիմանում են ժամանակի քննությանը և նրանցում արտացոլված գաղափարները արդիական են բոլոր ժամանակներում:</p>
<p>Միջառարկայական կապեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Մայրենի – Գեղեցիկ և գրագետ հայերենով ներկայացնել դասական հանրամատչելի գրական ստեղծագործությունները և կշել դրանց հիման վրա ստեղծված երաժշտական ստեղծագործությունները: 2. Օտար լեզուներ - Ներկայացնել դասական հանրամատչելի օտարալեզու գրական ստեղծագործությունները, որոնք հետագայում երաժշտական մեծ կտավի ստեղծագործությունների հիմք են դարձել: 3. Մշակույթ – Ներկայացնել դասական հանրամատչելի արվեստի նմուշներ: 4. Կերպարվեստ – Ներկայացնել դասական կերպարվեստի ստեղծագործություններ, որոնք մատչելի և հասկանալի են բոլորի համար: 		
<p>Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ Հ2, Հ26 , Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ42, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46</p>		

**Միջնակարգ ծրագիր
10-րդ դասարան**

Թեմա 1.

Հայ հոգևոր երաժշտության ծնունդն ու զարգացումը: Շարականներ, տաղեր, գանձեր:

Նպատակներ

1. Ձևավորել հայ հոգևոր երաժշտության պատմությունը հետազոտելու հմտություններ:
2. Ընդլայնել հոգևոր երաժշտության վերաբերյալ գիտելիքները:
3. Չարգացնել հայ հոգևոր երաժշտության և նրա երախտավորների մասին հետազոտական կամ նախագծային աշխատանքներ ներկայացնելու հմտություններ:
4. Չարգացնել հայ հոգևոր երաժշտությունն ընկալելու, վերլուծելու, կատարելու և մեկնաբանելու հմտություններ:
5. Արժևորել հայ հոգևոր երաժշտությունը:

Ուղղորդող հարցեր

1. Ի՞նչ ես հասկանում՝ հոգևոր երաժշտություն ասելով:
2. Ծանո՞թ ես այդ ժանրին:
3. Երբևէ ներկա եղե՞լ ես Պատարագի արարողությանը:

Վերջնարդյունքներ

1. **Ստեղծի** (մենակ կամ խմբով) հայ հոգևոր երաժշտությանը նվիրված ուսումնասիրություն կամ հետազոտական աշխատանք:
2. **Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի** հայ հոգևոր երաժշտության միջոցով՝ երգի (մենակ կամ խմբով) հայ հոգևոր երաժշտության նմուշներ, նաև երկձայն, հստակ առոգանությամբ, ներշնչանքով, արտահայտիչ, զարգացնելով մեղեդային գիծը:
3. **Ընկալի և մեկնաբանի** հոգևոր և աշխարհիկ երաժշտության առանձնահատկությունները, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի՝ օգտագործելով երաժշտական մասնագիտական եզրույթներ:
4. Գիտակցի, որ ուսումնասիրելով հայ ազգային երաժշտությունը՝ դառնում է նրա կրողը, պահպանողը և սերունդներին փոխանցողը:

Թեմայի բովանդակությունը

1. Հայ հոգևոր երաժշտության ձևավորումը և զարգացումը
2. Հայ հոգևոր երաժշտություն՝ շարականներ, տաղեր, գանձեր:
3. Հայ հոգևոր երաժշտությունը մեր օրերում.

Առաջարկվող գործունեության ձևեր

1. Ուսումնասիրել հայ հոգևոր երաժշտության պատմությունը:
2. Ունկնդրել, կատարել, մեկնաբանել հայ հոգևոր երգարվեստի

Խաչվող հասկացություններ

Անհատներ և հարաբերություններ

Ազգային արժեքների պահպանման գործում արժևորել անհատի գործունը, անհատը պետք է դառնա դրանց կրողը, պահպանողը, զարգացնողը և սերունդներին փոխանցողը:

	<p>նմուշները և հատվածներ Սուրբ Պատարագից:</p> <p>3. Ներկայացնել թեմատիկ զեկուլյցներ, անհատական կամ խմբային հետազոտություններ, նախագծեր և այլն:</p>	
<p>Միջառարկայական կապեր</p> <p>1. Գրականություն – Գեղեցիկ և գրագետ հայերենով մեկնաբանել հայ հոգևոր երգերի գրական հիմքերը և նրանց գաղափարը:</p> <p>2. Կերպարվեստ -Ուսումնասիրել հայ հոգևոր մանրանկարչությունը, զարդարվեստը, ճարտարապետությունը և համեմատել հայ հոգևոր երգերի հետ:</p> <p>3. Հայոց պատմություն - Ուսումնասիրել և մեկնաբանել վերոնշյալ ժամանակաշրջանի հայոց պատմության կարևոր իրադարձությունները:</p> <p>4. Մշակույթ – Ուսումնասիրել հայ միջնադարյան հոգևոր արվեստը:</p>		
<p>Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնադրյունքների հետ Մ1, Մ17, Մ24, Մ25, Մ26, Մ40, Մ41, Մ42:</p>		

Թեմա 2. XVII-XVIII դդ. եվրոպական արվեստը՝ բարոկկո

<p>Նպատակները</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ձևավորել պատկերացումներ և գիտելիքներ XVII-XVIII դդ. եվրոպական արվեստի մասին 2. Ձևավորել գիտելիքներ XVII-XVIII դդ. ստեղծագործած հայտնի կոմպոզիտորների և նրանց ստեղծագործությունների մասին: 3. Չարգացնել տվյալ թեմայով հետազոտական կամ նախագծային աշխատանքներ ներկայացնելու հմտություններ: 4. Արժևորել XVII-XVIII դդ. եվրոպական արվեստը: 	<p>Ուղղորդող հարցեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ի՞նչ է նշանակում «եվրոպական արվեստ»: 2. Ծանո՞թ ես «բարոկկո» ուղղությանը: 3. Ունկնդրե՞լ ես այդ ուղղության որևէ ստեղծագործություն:
---	--

<p>Վերջնարդյունքներ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ստեղծի (մենակ կամ խմբով) տվյալ ժամանակաշրջանի եվրոպական երաժշտությանը նվիրված հետազոտություն կամ նախագիծ: 2. Չաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի տարբեր ազգերի բարոկկո ոճի երաժշտության միջոցով՝ համադրելով երաժշտական կերպարների յուրահատկությունները: 3. Ընկալի և մեկնաբանի հոգևոր և աշխարհիկ երաժշտության առանձնահատկությունները, իր տպավորություններն ու զգացողությունները ներկայացնի՝ օգտագործելով երաժշտական մասնագիտական եզրույթներ: 4. Չասկանա, ընկալի և գնահատի անցյալի երաժշտական ժառանգությունը և համեմատի ժամանակակից երաժշտական արվեստի հետ: 5. Արժևորի երաժշտության դերն ու նշանակությունն իր կյանքում: 	
---	--

<p>Թեմայի բովանդակությունը XVII-XVIII դդ. եվրոպական արվեստ և հանրահայտ ստեղծագործություններ:</p>	<p>Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ծանոթանալ XVII-XVIII դդ. եվրոպական արվեստին և հանրահայտ ստեղծագործություններին: 2. Ունկնդրել, քննարկել, վերլուծել դրանք: 3. Կատարել ուսումնասիրություններ տվյալ ժամանակաշրջանի երաժշտական ավանդույթների վերաբերյալ: 	<p>Խաչվող հասկացություններ Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ</p> <p>Սովորողներն ուսումնասիրում են տվյալ ժամանակաշրջանում ստեղծագործած հանրահայտ կոմպոզիտորների կյանքը, նրանց ստեղծագործական գործունեությունը, մարդկության պատմության շրջադարձային փուլերը, հայտնագործությունները, ինչպես նաև անհատների և հասարակության հարաբերությունները: Արժևորում են նրանց ավանդը տվյալ հասարակության զարգացման գործում:</p>
---	---	---

Միջառարկայական կապեր

1. **Կերպարվեստ** - Ուսումնասիրել XVII-XVIII դդ. եվրոպական կերպարվեստի բարոկկո ոճի նկարիչների ստեղծագործությունները և համեմատել երաժշտության հետ:
2. **Գրականություն** – Ուսումնասիրել XVII-XVIII դդ. եվրոպական գրականությունը:
3. **Համաշխարհային պատմություն** – Մեկնաբանել XVII-XVIII դդ. եվրոպական պատմության կարևոր իրադարձությունները, որոնք ազդեցություն են ունեցել արվեստի զարգացման վրա:
4. **Թատրոն** - Ուսումնասիրել XVII-XVIII դդ. եվրոպական թատերական արվեստը:
5. **Մշակույթ** – Ուսումնասիրել XVII-XVIII դդ. բարոկկո ոճի եվրոպական ճարտարապետական հուշարձանները:

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ
Մ1, Մ24, Մ25, Մ26, Մ40, Մ41, Մ42:

Թեմա 4. Վիեննական դասական դպրոցի ներկայացուցիչներ

Նպատակներ

1. Խորացնել գիտելիքները վիեննական դասական դպրոցի ներկայացուցիչների, նրանց կյանքի և ստեղծագործական գործունեության մասին:
2. Չարգացնել նրանց հայտնի ստեղծագործությունները ուսումնասիրելու, վերլուծելու, սեփական նախասիրությունները ներկայացնելու հմտություններ:
3. Չարգացնել տվյալ թեմայով նախագծային կամ հետազոտական աշխատանքներ կատարելու հմտություններ:
4. Արժևորել նրանց դերը երաժշտության պատմության զարգացման գործում:

Ուղղորդող հարցեր

1. Լսե՞լ ես վիեննական դասական դպրոցի մասին:
2. Ինչու՞ էր կոչվում Վիեննական դպրոց:
3. Վիեննական դասական դպրոցի կոմպոզիտորներից որի՞ մասին գիտես:
4. Ու՞մ ստեղծագործությունն էս ավելի շատ սիրում:
5. Ներկա եղե՞լ ես երբևէ նրանց ստեղծագործությունների կատարմանը, եթե այո, ի՞նչ տպավորություն ես ստացել:

Վերջնարդյունքներ

1. **Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի** տարբեր ազգերի դասական երաժշտության միջոցով՝ մեկնաբանելով երաժշտական կերպարների յուրահատկությունները:
2. **Ստեղծի** տվյալ թեմայով նախագծային կամ հետազոտական աշխատանք:
3. **Վերլուծի և մեկնաբանի** տվյալ ժամանակաշրջանի տարբեր ժանրերի ստեղծագործությունները և դրանցում առկա արտահայտչամիջոցների բազմազանությունը:
4. **Հասկանա, ընկալի և գնահատի** անցյալի երաժշտական ժառանգությունը և համեմատի ժամանակակից երաժշտական արվեստի հետ:
5. **Բացատրի**, թե ինչ դեր ունի երաժշտությունն իր կյանքում, և արժևորի սեփական միջավայրի մշակութային օջախների գործունեությունը՝ որպես իր կյանքի անքակտելի մաս:
6. **Արժևորի** բարձրորակ կենդանի կատարումները և հաճախակի այցելի համերգասրահներ և թատրոններ:

<p>Թեմայի բովանդակությունը XVIII - XIX դդ. առաջին քառորդի եվրոպական արվեստ: Վիեննական դասական դպրոցի ներկայացուցիչների ստեղծագործական գործունեությունը:</p>	<p>Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Կատարել ուսումնասիրություններ, դիտել համերգներից հատվածներ: 2. Այցելել կոմպոզիտորների թանգարանները (առցանց): 3. Ունկնդրել, վերլուծել, մեկնաբանել դասական ստեղծագործությունները: 4. Կազմակերպել քննարկումներ, բանավեճեր, ներկայացնել շնորհանդեսներ, նախագծեր: 	<p>Խաչվող հասկացություններ Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ</p> <p>Սովորողները, ուսումնասիրելով Վիեննական դասական դպրոցի ներկայացուցիչների կյանքը և ստեղծագործական գործունեությունը, ծանոթանում են տվյալ ժամանակաշրջանի մարդկանց կենցաղին, նրանց պատմություններին, համերգային շրջագայություններին, մարդկության պատմության շրջադարձային ժամանակահատվածներին, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության հարաբերություններին, արժևորում են նրանց արվեստը և ավանդը երաժշտության պատմության զարգացման մեջ:</p>
<p>Միջառարկայական կապեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Կերպարվեստ - Ուսումնասիրել XVIII - XIX դդ. առաջին կեսի եվրոպական կերպարվեստի նմուշները և համեմատել երաժշտության հետ: 2. Համաշխարհային պատմություն - Ուսումնասիրել XVIII -XIX դդ. առաջին կեսին Եվրոպայում կատարվող պատմական իրադարձությունները, որոնք ազդեցություն են ունեցել երաժշտության զարգացման վրա: 3. Թատրոն - Ուսումնասիրել XVIII - XIX դդ. առաջին կեսի եվրոպական թատերական արվեստը: 4. Մշակույթ - Ուսումնասիրել XVIII -XIX դ. առաջին կեսի եվրոպական ճարտարապետությունը: 		
<p>Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ Մ1, Մ24, Մ25, Մ26, Մ40, Մ41, Մ42:</p>		

<p>Թեմա 5. XIX դարի եվրոպական երաժշտության հիմնական ուղղությունները. ռոմանտիզմ</p>	
<p>Նպատակները Ձևավորել գիտելիքներ XIX դարի եվրոպական երաժշտության հիմնական ուղղություններից մեկի՝ ռոմանտիզմի մասին:</p>	<p>Ուղղորդող հարցեր Ծանոթ եք արվեստի հիմնական ուղղություններին:</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Ձևավորել ռոմանտիզմի ներկայացուցիչների կյանքը և ստեղծագործական գործունեությունն ուսումնասիրելու հմտություններ: 2. Չարգացնել տվյալ թեմայով հետազոտական կամ նախագծային աշխատանքներ կատարելու հմտություններ: 3. Արժևորել ռոմանտիկ կոմպոզիտորների ավանդը համաշխարհային երաժշտության պատմության զարգացման գործում: 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ի՞նչ գիտեք ռոմանտիզմի մասին: 2. Որևէ տեղեկություն ունե՞ք ռոմանտիկ կոմպոզիտորների մասին: 3. Ներկա գտնվե՞լ եք նրանց ստեղծագործությունների համերգային կատարումներին: 	
<p>Վերջնարդյունքներ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ստեղծի (մենակ կամ խմբով) ռոմանտիզմի ժամանակաշրջանի եվրոպացի կոմպոզիտորների ստեղծագործական գործունեությանը նվիրված նախագիծ կամ երաժշտական նյութ դպրոցական միջոցառման համար: 2. Չաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի համաշխարհային երաժշտական արվեստի գոհարներով: Երաժշտական անհատական կամ խմբային ստեղծագործական գործունեության ընթացքում կիրառի գիտելիքներ և հմտություններ՝ օգտագործելով ինքնարտահայտման զանազան երաժշտական միջոցներ և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների հնարավորությունները: 3. Նպաստի խմբի ստեղծագործական և հետազոտական առաջադրանքների ընդհանուր արդյունքի ձեռքբերմանը: 4. Նկարագրի ստեղծագործություններից ստացած իր տպավորությունները գրագետ կապակցված խոսքով: Չասկանա երաժշտական տերմինաբանության իմաստը և գործնականում օգտագործի այն: 5. Ընկալի և վերլուծի ստեղծագործությունը, մեկնաբանի իր հույզերն ու ապրումները, հիմնավորի դրանք, ցուցաբերի վերլուծելու, համադրելու և համեմատելու հմտություններ: 6. Ընդլայնի ազգային և եվրոպական մշակութային ժառանգության նվաճումների մասին գիտելիքները նոր տեխնոլոգիաների, մասնավորապես՝ ուսումնական վիրտուալ այցերի (համերգասրահներ, թատրոններ, թանգարաններ) միջոցով: 7. Դրսևորի հետաքրքրություն կենդանի կատարումների նկատմամբ և հաճախակի այցելի համերգասրահներ: 		
<p>Թեմայի բովանդակությունը</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. XIX դարի եվրոպական երաժշտության հիմնական ուղղությունները՝ ռոմանտիզմ: 2. Ռոմանտիզմի ուղղության հանրահայտ կոմպոզիտորները և նրանց ստեղծագործությունները: 	<p>Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Կատարել ուսումնասիրություններ, դիտել համերգներից հատվածներ: 2. Ունկնդրել, վերլուծել, մեկնաբանել սիմֆոնիկ և կամերային ստեղծագործությունները: 3. Կազմակերպել քննարկումներ, բանավեճեր, շնորհանդեսներ և այլն: 	<p>Խաչվող հասկացություններ Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ</p> <p>Սովորողները, ուսումնասիրելով ռոմանտիզմի ականավոր ներկայացուցիչների կյանքը և ստեղծագործությունը, ծանոթանում են տվյալ ժամանակաշրջանի պատմական իրադարձություններին, մարդկանց կենցաղին, մարդկության պատմության շրջադարձային փուլերին, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության հարաբերություններին,</p>

	արժևորում են նրանց արվեստը և ավանդը երաժշտության զարգացման մեջ:
Միջառարկայական կապեր 1. Գրականություն - Ուսումնասիրել եվրոպացի ռոմանտիկ գրողների ստեղծագործությունները, որոնք հիմք են դարձել երաժշտական ստեղծագործությունների համար: 2. Կերպարվեստ - Ուսումնասիրել եվրոպացի ռոմանտիկ ուղղության նկարիչների գործերը: 3. Մշակույթ - Ուսումնասիրել եվրոպական ռոմանտիկ արվեստի տարբեր տեսակների նմուշները:	
Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ Մ1, Մ24, Մ25, Մ26, Մ40, Մ41, Մ42:	

Թեմա 6. XIX դարի օպերային արվեստ	
Նպատակներ 1. Ձևավորել գիտելիքներ XIX դարի օպերային արվեստի մասին: 2. Ձևավորել XIX դարի կոմպոզիտորների հանրահայտ օպերաներն ուսումնասիրելու, դրանց մասին հետազոտություններ և նախագծեր ստեղծելու հմտություններ: 3. Կազմակերպել այցելություն օպերային թատրոն և նշված օպերաների դիտում: 4. Արժևորել համաշխարհային օպերային արվեստը:	Ուղղորդող հարցեր 1. Սիրո՞ւմ եք օպերային արվեստը: 2. Հաճախե՞լ եք օպերային թատրոն: 3. Ունե՞ք նախընտրած օպերաներ: 4. Ինչո՞ւ շատերը չեն սիրում օպերային արվեստը:
Վերջնարդյունքներ 1. Ստեղծի (մենակ կամ խմբով) XIX դարի իր նախընտրած ժամանակաշրջանի կոմպոզիտորների օպերային արվեստին նվիրված նախագիծ կամ երաժշտական նյութ դպրոցական միջոցառման համար: 2. Հաղորդակցվի և ինքնարտահայտվի համաշխարհային երաժշտական արվեստի գոհարներով: Երաժշտական անհատական կամ խմբային ստեղծագործական գործունեության ընթացքում ցուցաբերի երաժշտական գիտելիքներ և հմտություններ: 3. Երգի (մենակ կամ խմբով) օպերաներից հատվածներ՝ արիաներ, խմբերգեր արտահայտիչ, անսամբլային զգացողությամբ, հետևելով խմբավարի շարժումներին: 4. Իրականացնի ստեղծագործական գաղափարներ անհատապես և խմբով: Մասնակցի դպրոցական երգչախմբի կամ այլ երաժշտական խմբի աշխատանքներին: 5. Ընկալի և բացատրի ստեղծագործության գաղափարը, կառուցվածքը, ձևը՝ դրսևորելով ստեղծագործական և անկախ մտածողություն: 6. Համեմատի և մեկնաբանի հակադիր կամ նման երաժշտական կերպարները:	

- 7. **Չարգացնի** երաժշտական ճաշակը, **ընդլայնի** եվրոպական մշակութային ժառանգության նվաճումների մասին գիտելիքները, նոր տեխնոլոգիաների, մասնավորապես՝ ուսումնական վիրտուալ այցերի (համերգասրահներ, թատրոններ, թանգարաններ) միջոցով:
- 8. **Դրսևորի** հետաքրքրություն կենդանի կատարումների նկատմամբ և հաճախակի այցելի համերգասրահներ:

Թեմայի բովանդակությունը	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Խաչվող հասկացություններ
<ul style="list-style-type: none"> 1. XIX դարի օպերային արվեստ: 2. Իտալիայի, Գերմանիայի, Ֆրանսիայի, Ռուսաստանի նշանավոր կոմպոզիտորներ՝ օպերաների հեղինակներ: 3. Հանրահայտ օպերաների հատվածներ և օպերային ներկայացումներ: 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Կատարել ուսումնասիրություններ, դիտել համերգներից հատվածներ: 2. Ունկնդրել, վերլուծել, մեկնաբանել, կատարել օպերաների հատվածներ: 3. Կազմակերպել քննարկումներ, բանավեճեր, շնորհանդեսներ: 	<p>Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ</p> <p>Սովորողները, ուսումնասիրելով XIX դարի օպերային արվեստը, ծանոթանում են տվյալ ժամանակաշրջանի մարդկանց կենցաղին, նրանց պատմություններին, մարդկության պատմության շրջադարձային փուլերին, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության հարաբերություններին, արժևորում են հեղինակների արվեստը և ավանդը օպերային երաժշտության զարգացման մեջ:</p>

- Միջառարկայական կապեր**
- 1. **Գրականություն** - Ուսումնասիրել այն գրական ստեղծագործությունները, որոնք դարձել են օպերային լիբրետտոներ:
 - 2. **Կերպարվեստ** - Ուսումնասիրել օպերային ներկայացումների բեմական ձևավորումները՝ դեկորները, հագուստները և դրանց համապատասխանությունը երաժշտությանը:
 - 3. **Պատմություն** - Ուսումնասիրել այն պատմական կարևոր իրադարձությունները, որոնք հիմք են դարձել պատմական օպերային լիբրետտոների համար:
 - 4. **Թատրոն** - Ուսումնասիրել և մեկնաբանել օպերային ներկայացումներում երգիչների դերասանական վարպետությունը, որը նպաստում է երաժշտական կերպարի ավելի խոր բացահայտմանը:

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշի վերջնարդյունքների հետ
Մ1, Մ24, Մ25, Մ26, Մ40, Մ41, Մ42: